

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

NR 181 DECEMBER 2025

MEDLEMSTIDNING FÖR SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

FOKUS

MOTSÄGELSE- FULLA BUDSKAP OM KÄRNVAPEN

Sverige kärnvapenövar samtidigt
som kronprinsessan Victoria
hedrar atombombsoffer

Kommer vi åter att
leva i en tid med
kärnvapentester?

Kärnvapenstaternas
arsenaler och deras
politik - Storbritanniens
kärnvapen

Verksamhetsberättelse
2024-09-01 - 2025-08-31

Läkare mot Kärnvapen ges ut av föreningen Svenska Läkare mot Kärnvapen, SLMK.

ANSVARIG UTGIVARE: Josefin Lind,
josefin.lind@slmk.org

REDAKTION: Josefin Lind, Clara Gullman Levin, Nils Rodhe, Jan Larsson och Gabriel Holmbom.

LAYOUT: E&G Design
TRYCK: Kreativ Reklam
Tryckt på miljögodkänt papper.

ISSN: 1400-2256

Nästa nummer utkommer i februari 2026.
Material skickas till redaktion@slmk.org senast 10 januari 2026.

Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norr tullsgatan 45,
113 45 Stockholm
E-POST: info@slmk.org
För medlemsrelaterade frågor:
medlem@slmk.org

BANKGIRO: 901-0901
SWISH: 1239010901
FÖLJ OSS:
Facebook.com/SLMK.1981
Instagram: @svenskalakaremotkarnvapen
Twitter: @IPPNWSweden

SLMK arbetar preventivt för att kärnvapen ska avskaffas innan de används igen. Vi är en del av IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War) samt ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons).

Tidningen utkommer till alla medlemmar i Danske Læger mod Kernevåben,
www.danskelaegermodkernevaaben.dk

KONTAKT:
Povl Revsbech (sekretær og kasserer)
povl.revsbech@gmail.com
DLMK, c/o Povl Revsbech, Langdalsvej 40
8220 Brabrand, Danmark

INNEHÅLL #181

FRAMSIDA: Kronprinsessan Victoria, Prins Daniel och utrikesminister Maria Malmer Stenergard besöker Hiroshima Peace Memorial Park under sitt besök i Japan och Korea i oktober 2025. Kronprinsessparet lämnar paperstranor som prinsessan Estelle och prins Oscar har vikt.
Foto: Jessica Gow / TT

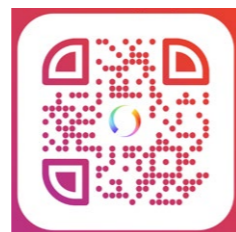
- 4** Motsägelsefulla budskap när Sverige kärnvapenövar
- 6** Kärnvapenstaternas arsenaler och deras politik – Storbritanniens kärnvapen
- 10** Verksamhetsberättelse i urval 2024-09-01 – 2025-08-31
  - 5** Kommer vi åter att leva i en tid med kärnvapentester?
  - 8** Notiser
  - 17** Danske Læger mod Kernevåben Formandsberetning 2023
  - 18** Emma Bjertén sammanfattar senaste tidens utveckling i Första utskottet av FN:s generalförsamling

DAGS ATT BETALA MEDLEMS- AVGIFT FÖR 2025!

Fortsätt bidra till en kärnvapenfri värld genom att betala din medlemsavgift!

LÄKARE - 365 KR/ÅR
ASSOCIERAD MEDLEM - 200 KR/ÅR
STUDENT - 100 KR/ÅR
STÖDMEDLEM – VALFRI SUMMA

BANKGIRO: 901-0901
SWISH: 1239010901

Märk betalningen med ditt namn och medlemsnummer.
Skänk gärna en extra gåva till verksamheten. Tack för ditt stöd!

Sveriges motsägelsefulla kärnvapenpolitik oroar

Vendela Englund Burnett
Ordförande

En tillbakablick på året som gått präglas av den osäkerhet som råder och famlande efter nån sorts trygghet. Vi ser alltfler oroande uttryck om att kärnvapen nu av allt fler ses som ett nödvändigt ont som kan ge oss säkerhet.

Vi är inte ens garanterade att kärnvapen aldrig kommer placeras i vårt land. Riksdagen har ännu inte antagit någon lag mot kärnvapen på svenskt territorium och därtill har vår statsminister uttryckt att det kan bli aktuellt med kärnvapen i Sverige i krigstid! Det tycks som att vår riksdag och regering, till skillnad från en majoritet av svenska folket inte förmår ta in sanningen om vad kärnvapen är och innebär.

Ett uttryck för detta var när Sverige deltog i Steadfast Noon – en övning i att anfälla med kärnvapen – samtidigt som utrikesministern och kronprinsessparet i Hiroshima hedrade offren och uttryckte att vi måste dra lärdom av det som hände i Hiroshima och Nagasaki så att det aldrig händer igen.

Vi har nu levt under kärnvapenhotet i 80 år. Konsekvenserna lever kvar, i kroppar, i minnen, i generationer och kanske värst av allt: det har förändrat oss i grunden. Det tog inte slut med Nagasaki. Men trots att det borde varit en stor händelse så ville knappt några institutioner uppmärksamma dagarna i år. Kärnvapen tycks nu så normaliserade att de inte

går att tänka bort. Att ens förstå sig en kärnvapenfri värld kräver insikter och ändrat tanke sätt som verkar för smärtsamt och omvälvande för många.

Att insikt om vad kärnvapenkrig innebär saknas såg vi i den uppdaterade broschyren ”Om krisen eller kriget kommer” från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB. Kärnvapen beskrivs som något som går att skydda sig mot med samma råd som på 50-talet, ”duck and cover” och att strålningen avtar efter några dagar. Detta förlöder allmänheten att tro att det kanske inte är så farligt med kärnvapen. Vi i läkarkåren är tvungna att säga sanningen om de ohyggliga humanitära och medicinska konsekvenserna – ingen meningsfull medicinsk insats kan göras. Därför skickade medlemmar landet runt in insändare i lokaltidningar där vi påminde om kärnvapnens fasor och att det inte går att skydda sig mot dem!

Det är också därför Nihon Hidankyo, 2024 års vinnare av Nobels fredspris, vittnesmål är så viktiga och måste spridas. Organisationen fick fredspriset för ”sina ansträngningar att uppnå en värld fri från kärnvapen och för att genom vittnesmål visa att kärnvapen aldrig får användas igen”. Deras vittnesmål och påverkansarbete har varit avgörande för antagandet och ikraftträdandet av FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (TPNW) i synnerhet, och för kampen för kärnvapenedrustning i allmänhet. ■

”
**Ett uttryck för
detta var när
Sverige deltog i
kärnvapenövning
samtidigt som
utrikesministern
och kronprinsess-
paret i Hiroshima
hedrade offren**

Foto: Jessica Gow / TT

Foto: Wikimedia Commons

Motsägelsefulla budskap om kärnvapen

Sverige kärnvapenövar samtidigt som kronprinsessan Victoria hedrar atombombsoffer i Hiroshima.

Av Josefin Lind

Iden nya verkligheten som Natomedlem ser vi hur flera stora skiften har gjorts. Inför medlemskapet påtalade vi vikten av att Sverige, som medlem i Nato måste ta avstånd från alliansens kärnvapenrelaterade politik och aktiviteter och framförde det i media och till beslutsfattare och politiker.

Tyvärr har inget av detta infriats, snarare tvärtom. Sverige anslöt till Nato utan förbehåll och skrev inte in någon klausul om specifikt förbud mot införsel av kärnvapen på svenskt territorium i avtalet om försvarssamarbete med USA, det så kallade DCA-avtalet. I oktober varje år genomför Nato en övning som går ut på att träna på att flyga kärnvapenbestyckade flygplan mot ett mål. Detta år deltog Sverige.

Svenska Jas Gripen eskorterade och beskyddade de amerikanska kärnvapenkapabla F-35:orna under övningen. Försvarsministern informerade om detta och menade att det är ett viktigt sätt att stärka Sveriges säkerhet på. Som ett iögonfallande cyniskt sammanträffande besökte exakt

Steadfast Noon är helt frivilligt att delta i men Sverige valde aktivt att vara med i denna kärnvapenövning.

samtidigt utrikesministern, tillsammans med kronprinsessparet Hiroshima för att hedra offren för den amerikanska atombombningen av staden för 80 år sedan.

Steadfast Noon är helt frivilligt att delta i men Sverige valde aktivt att vara med i denna kärnvapenövning. Symboliken i att Sverige nu deltar och stolt basunerar ut det är stor.

Regeringen har beslutat att omfamna alla Natos kärnvapenaspekter och stärka Sveriges band till kärnvapnen. Sverige kan inte längre med någon som helst trovärdighet påstå sig vilja verka för en kärnvapenfri värld och Sveriges arbete för kärnvapenedrustning handlar nu om vår historia, inte vår framtid.

Vi har sedan diskussionen om ett svenskt Nato-medlemskap startade påtalat vikten av att Sverige håller sig utanför övningar på att använda kärnvapen. Vilket Sverige blir vi om övningen blir verklighet, om svenska soldater säkerställer att kärnvapenbestyckade flygplan når sina mål med hundratusentals, kanske miljontals döda människor som resultat? Vilka värden har vi försvarat? Vad har vi vunnit? Är Europas befolkning medvetna om att dessa övningar innebär att militären gör sig redo att använda kärnvapen på europeisk mark, ett av de mest tätbefolkade områdena i världen, med de förödande konsekvenserna som resultat?

Kärnvapenövningar signalerar att kärnvapen är legitima vapen, förutom att det ökar risken för eskalering och kan misstolkas så kan det även driva på kapprustningen samt är dessutom i strid med icke-spridningsavtalets anda om nedrustning. När Sverige nu deltar i Natos kärnvapenplanering riskerar vi även att bli mål i en kärnvapenkonflikt.

Inget politiskt parti har protesterat, och den politiska tystnaden kan vi inte tolka som något annat än ointresse och ett godkännande. Att beslutet att delta på övningen därtill inte föregåtts av någon riksdagsprocess påvisar ytterligare hur bristen på transparens och demokrati genomsyrar såväl Natomedlemskapet som kärnvapenfrågan. När riksdagen vägrar att lagstifta mot kärnvapen på svenskt territorium och riksdagspartierna fortsatt är tysta väcker det frågan om vad som kommer härnäst?

De fysiska spåren och överlevnads vittnesmål från Hiroshima och Nagasaki har i 80 år påmint oss om kärnvapnens fasansfulla effekter. Kronprinsessan Victoria uttryckte det tydligt vid besöket i Hiroshima när hon lade ner två origamitränor som hennes barn hade vikt för att lämnas som en hälsning till offren: "Vi får inte glömma bort, vi måste försöka att ta in för att det här aldrig ska hända igen". Tar utrikesministern med sig samma budskap tillbaka sin ministerkollega Pål Jonsson och till regeringen?

När Sverige nu alltmer integreras i arbetet i Nato och lär sig mer om arbetssätt och metoder hör vi tongångar eka från högkvarteret i Bryssel. Omröstningarna i FN:s generalförsamling vittnar om att Sverige inte längre kan ta ställning för att kärnvapen aldrig får användas igen. Det nedrustningsverige vi en gång kände till finns inte längre. Inför valrörelsen blir det vårt jobb att se till att påminna om vilka vi en gång var, och vilka vi vill att Sverige åter ska kunna bli – även som medlem i Nato. ■

Kommer vi åter att leva i en tid med kärnvapentester?

I februari 2026 upphör det sista bilaterala nedrustningsavtalet mellan USA och Ryssland att gälla. Nya START skrevs 2010 och har sedan 2023 i praktiken varit pausat men båda länderna hävdar att de fortsätter att följa villkoren, men inga inspektioner tillåts. När avtalet upphör nästa år försvinner den sista mekanismen för insyn och kontroll.

Rysslands president Putin har uttryckt vilja att förlänga avtalet med ett år, ett förslag som USA:s president Trump kommenterade med "låter som en bra idé". Dock så testade Ryssland så sent som i oktober en ny missil som misstänks bryta mot avtalet och ökar misstron mellan länderna.

I slutet av oktober meddelade Trump att han gett order till Krigsdepartementet (tidigare Försvarsdepartementet) att förbereda för provsprängningar av kärnvapen, ett besked som var otydligt och fullt av oklarheter.

Trump hänvisade till övningar genomförda av de andra kärnvapenstaterna, men ingen provsprängning av kärnvapen har faktiskt skett sedan Nordkoreas provsprängning 2017. Däremot genomför alla kärnvapenstater kontinuerliga tester av vapenbärare.

Rysslands president Vladimir Putin var inte sen på att svara på Trumps hot och har sagt, än en gång, att Ryssland kommer att följa USA:s exempel. Så sent som i november 2023 drog Ryssland tillbaka sin ratificering av CTBT för att ha samma legala status som USA har inom avtalet. ■

Missa inte **Testa bomben** av Utrikesbyrån på SVT från den 25 november, där bland andra Beatrice Fihn (före detta generalsekreterare för ICAN) diskuterar utvecklingen och vad den innebär för framtiden.

Storbritanniens kärnvapen

Av Clara Gullman Levin

Del sex i vår serie om kärnvapenstaternas arsenaler och vad som skulle hända ifall dessa stater attackerades med kärnvapen fokuserar på Storbritannien. I nummer 180 gick vi igenom Frankrikes kärnvapenarsenal och i tidigare nummer kan du läsa om USA:s, Indiens, Pakistans och Rysslands kärnvapen.

Storbritanniens arsenal

Storbritannien har, än så länge, endast en sorts leveranssystem för sina kärnvapen och det är fyra kärnkraftsdrivna robotbärande ubåtar av Vanguard-klass, lastade med Trident-missiler (Trident II D-5). Enligt Federation of American Scientists (FAS) har antalet kärnvapen under lång tid legat på samma nivå, 225 stridsspetsar varav 160 av dem är operativt tillgängliga för utplacering. Varje ubåt är således bestyckad med upp till 40 stridsspetsar.

Storbritannien har länge utgått från principen ”minimal trovärdig avskräckning” och förlitat sig på vad de kallar för ”kontinuerlig avskräckning till sjöss”, som innebär att de ständigt har en patrullerande kärnvapenbestyckad ubåt till havs.

Ubåtarnas hamn är i Faslane och stridsspetsarnas lager i Coulport, båda i Skottland. Vad som skulle hända med dessa baser om Skottland röstar för självständighet är en konstant osäkerhet för Storbritanniens regering.

Landets kärnvapenarsenal är i förändring. Maxantalet för antalet kärnvapen ska höjas till 260 stridsspetsar, troligtvis genom att återta gamla missiler som nu egentligen väntar på att demonteras. Därtill utvecklas fyra nya ubåtar och en ny stridsspets som kan bära kärnvapen. Regeringen har även meddelat att de ska köpa 12 nya F-35A stridsflygplan som kan bestyckas

med kärnvapen. Flygplanen kommer att användas som en del av Natos kärnvapenuppdrag.

UK Defence Journal skriver den 12 november att det brittiska försvarsdepartementet nu bekräftar att Storbritannien kommer att bli en del av Natos kärnvapendelnig, de nya flygplanen F-35A kommer att bestyckas med amerikanska kärnvapen och att USA kommer behålla kontrollen över dessa vapen.

Kärnvapendoktrin och strategi

Storbritanniens kärnvapendoktrin bestäms av premiärministern under ledning av chefen för försvarsstaben och nationella säkerhetsrådet. Det är försvarsdepartementet som är ansvarigt för kärnvapenprogrammet.

År 1962 deklarerade Storbritannien att landets kärnvapen ska vara en del av Natos försvar, men de ligger under Storbritanniens ansvar och det är endast premiärministern som kan bevilja användningen av kärnvapen, även om det är en del av ett svar från Nato.

Storbritanniens kärnvapenprogram är starkt kopplat till USA och enligt FAS är det många som ifrågasätter om Storbritannien verkligen har en oberoende av-

skräckning, som landet hävdar att de har. Storbritannien äger inte heller sina Trident-missiler helt och hållet, utan de byggs tillsammans med USA och tillverkas huvudsakligen av amerikanska företag.

Storbritannien och Frankrike har slutit en ny överenskommelsen om ökat samarbete genom att bland annat inrätta en ”styrgrupp för kärnvapen”. I deklARATIONEN står det ”Våra kärnvapen finns till för att avskräcka de mest extrema hoten mot våra nationers säkerhet och våra vitala intressen. Våra kärnvapen är oberoende, men kan samordnas och bidra väsentligt till alliansens övergripande säker-

het och till fred och stabilitet i det euroatlantiska området.”

Skulle landets ledning bli utslaget i en attack har varje ubåt ett handskrivet brev från premiärministern som kommenderar vad befälhavaren på ubåten ska göra. Premiärministern förväntas att skriva ihop instruktioner första dagen i ämbetet, dessa instruktioner sägs enligt The Guardian omfatta alternativ som ”Slå tillbaka”, ”Åk till Australien”, ”Använd ditt eget omdöme” och så vidare. FAS skriver vidare om hur bland annat The Guardian rapporterat om driftfel och olyckor på ubåtarna, men även om personalproblem så som utbrett drogmissbruk, sexuella trakasserier och övergrepp, mobbning och svält även hos personer som sitter på höga positioner.

Humanitära konsekvenser

Storbritannien testade sina kärnvapen främst på Aboriginers mark i Australien vilket innebar katastrofala humanitära konsekvenser för befolkningen, många fick bestående skador och än idag påverkas befolkningen av dessa tester.

Skulle ett kärnvapen på 100 kiloton sprängas över London skulle över 250 000 människor kunna dö omedelbart och närmare 900 000 människor skulle skadas och vara i behov av vård. Enligt ICAN:s beräkningar i rapporten *No place to Hide: Nuclear Weapons and the collapse of health care systems* (2022) skulle det gå 39 patienter på varje kvarvarande sjukhussäng och varje kvarvarande läkare skulle behöva ta hand om 39 patienter samtidigt.

Kostnad

Kostnaderna för Storbritanniens kärnvapenprogram ökar, enligt ICAN:s rapport *Hidden Costs: Nuclear Weapons Spending in 2024* har landets kärnvapenarsenal kostat 360 miljarder kronor de senaste fem åren. Bara under 2024 landade kostnaderna på 100 miljarder kronor, en ökning med cirka 20 miljarder från föregående år. Den totala kostnaden för de nya ubåtarna som byggs förväntas bli runt 500 miljarder kronor.

I byggandet av Storbritanniens nya kärnvapenarsenal är flera företag involverade, bland annat Babcock International, BAE Systems, Northrop Grumman och Rolls Royce. Det brittiska försvarsdepartementet ska 2023 ha rapporterat att dessa företag försöker påverka politiken och regeringens beslutsfattande. Storbritannien kräver inte att lobbyister ska

↑ Storbritannien har ständigt en patrullerande kärnvapenbestyckad ubåt av Vanguard-klass till havs.

registrera sig eller offentliggöra uppgifter om vad de spenderar, men på hemsidan *Open Access*, som drivs av *Transparency International*, går det att se antalet möten som företagsrepresentanter och nyckelpersoner har haft med den brittiska regeringen. Flera av företagen har även haft möten med premiärministerns kontor. ■

Referenser

Bulletin of the Atomic Scientists 80(6), 394–407
Kristensen, H. M., Korda, M., Johns, E., & Knight, M. (2024). United Kingdom nuclear weapons, 2024.
<https://doi.org/10.1080/00963402.2024.2420550>

UK Government
Pressmeddelande ”UK to purchase F-35As and join NATO nuclear mission as Government steps up national security and delivers defence dividend”
www.gov.uk/government/news/uk-to-purchase-f-35as-and-join-nato-nuclear-mission-as-government-steps-up-national-security-and-delivers-defence-dividend

Northwood Declaration: 10 July 2025, (UK-France joint nuclear statement)
<https://www.gov.uk/government/news/northwood-declaration-10-july-2025-uk-france-joint-nuclear-statement>

ICAN
Hidden Costs: Nuclear Weapons Spending in 2024

No place to hide: nuclear weapons and the collapse of health care systems 2022

Transparency International
Open Access UK: Monitor Lobbying Meetings within the UK
<https://openaccess.transparency.org.uk>

UK Defence Journal
Lisa West, ”UK confirms US control of nuclear weapons for F-35A role” 12 november 2025
<https://ukdefencejournal.org.uk/uk-confirms-us-control-of-nuclear-weapons-for-f-35a-role/>

From Ashes to Insight: 80 Years after Hiroshima and Nagasaki

Tillsammans med SIPRI och Uppsala universitets Alva Myrdal-centrum för kärnvapennedrustning arrangerade vi ett intressant samtal med anledning av att det i år är 80 år sedan atombomberna ödelade Hiroshima och Nagasaki. Samtalet fokuserade på lärdomar, dagens situation och hur går vi vidare? SIPRI:s chef

Karim Haggag ledde samtalet och deltagare var Jakob Hallgren direktör på UI, Tytti Erästö forskare på SIPRI, Peter Wallenstein professor emeritus från Uppsala universitet/AMC och Josefin Lind generalsekreterare Svenska Läkare mot Kärnvapen. Panelen kom med olika ingångsvinklar och hade olika vägar framåt men konstaterade att även om situationen idag är svår måste vi våga tänka framåt och identifiera steg som kan minimera risker, öka tröskeln för användning av kärnvapen och inte glömma visionen om en kärnvapenfri värld.

Ryssland övar med kärnvapen

Precis efter Natos kärnvapenövning Steadfast Noon i oktober ägde Rysslands årliga kärnvapenövning rum. Denna övning innefattade bland annat robotuppskjutningar och testade militärledningens färdigheter, enligt Kreml. Enligt Aftonbladet ska en ballistisk robot ska ha skjutits upp i nordvästra Ryssland, en interkontinental robot avfyrats från en ubåt i Barents hav samt två bombplan ska ha avfyrat kryssningsrobotar.

Nyligen genomförde Ryssland ett ytterligare, misslyckat, test av den interkontinentala kärnvapenkapabla missilen RS-28 Sarmat, kallad Satan 2 av Nato.

Utställning på Stockholms universitet

Organisationen Soka Gakkai International i Sverige har under senhösten en utställning på Stockholms universitet. I samband med den arrangerade de ett panelsamtal där vi medverkade med Clara Gullman Levin som moderator, Josefin Lind som deltagare. Övriga deltagare i samtalet var forskaren Victor Galaz från Stockholm Resilience Center, Tytti Erästö från SIPRI samt Emma Rosengren från UI och SU. Samtalet rörde sig mellan kärnvapens konsekvenser, den svenska nedrustningshistorien och hur vi kan se vägar framåt.

Årsmöte och val av ny styrelse

På årsmötet den 22 november valdes en ny styrelse för föreningen! Den nya styrelsen består av ordförande Vendela Englund Burnett, vice ordförande Maria Danielsson och Åsa Lindström, ordinarie ledamöter David Victorin, Benny Petersson, Gunnar Westberg, Andreas Vilhelmsson och Nils Rodhe. Filip Molinder är ny ordinarie studentrepresentant. Till suppleanter valdes Gösta Alfvén, Meit Krakau, Lena Sohlberg och Joakim Agri.

Vi tackar alla engagerade medlemmar som kom på årsmötet och deltog i en workshop om insamling med IPPNW:s tidigare ordförande Carlos Umaña från Costa Rica!

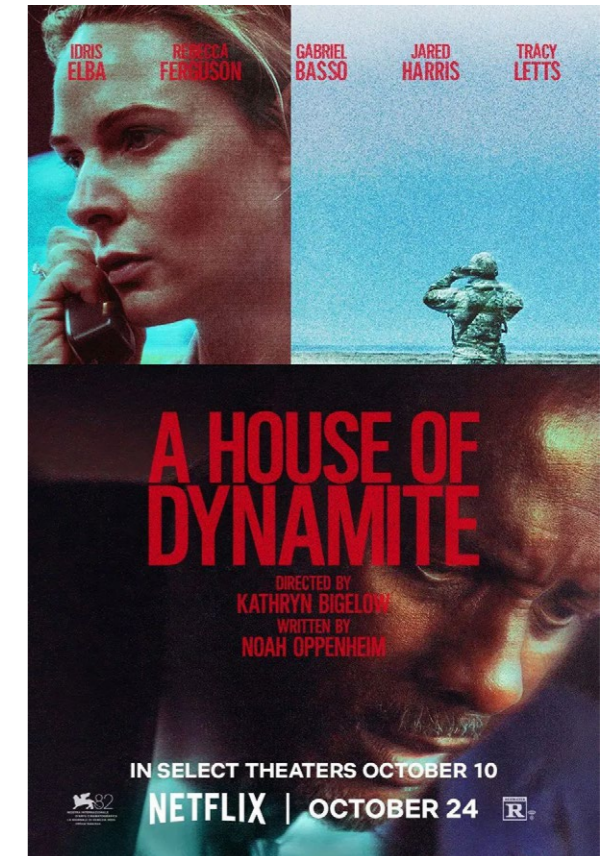
Kärnvapens humanitära konsekvenser i fokus i riksdagen

I samband med att Carlos Umaña var i Stockholm besökte vi även riksdagen för ett seminarium där han föreläste om kärnvapens humanitära konsekvenser. Inför engagerade riksdagsledamöter och politiskt sakkunniga från båda sidorna berättade han om hur kärnvapen påverkar vår hälsa, vår miljö och varför Sverige verkligen behövs för att skapa en tryggare värld.

FILMTIPS

Det bräckliga säkerhetssystemet blottläggs i aktuella "A House of Dynamite"

A House of Dynamite är en amerikansk thriller- och dramafilm som hade premiär på Netflix den 24 oktober 2025 och är regisserad av Kathryn Bigelow, med manus av Noah Oppenheim. Filmen, som är knappt två timmar lång, skildrar endast 18 minuter i realtid – dyrbara minuter där världens öde ligger i vågskålen. Under denna korta tid ställs beslutsfattare inför ödesdigra val när en okänd aktör avfyrar en interkontinental robot mot Chicago. Historien följer flera perspektiv inom Vita huset och militären, där panik, osäkerhet och politiska konflikter driver en alltmer desperat kamp mot klockan. Spänningen skruvas åt när hemliga protokoll aktiveras och moraliska gränser suddas ut, samtidigt som varje beslut kan bli det sista. Filmen visar med stor tydlighet hur bräckligt det globala säkerhetssystemet är.

SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN

Verksamhetsberättelse i urval 2024-09-01 - 2025-08-31

Hela verksamhetsberättelsen finns på www.slmk.org.
Verksamhetsberättelsen utgör också vår effektrapport
som rapporteras in till Giva Sverige.

Svenska Läkare mot Kärnvapens mål är att kärnvapen ska avskaffas och aldrig användas igen. Med utgångspunkt i vår kunskap om medicinska och humanitära konsekvenser arbetar vi för att öka kunskapen, driva på och skapa förutsättningar för nedrustning. Genom att öka den politiska pressen och omdefiniera debatten om kärnvapen vill vi få Sverige att driva nedrustning med det humanitära perspektivet i centrum.

Sedan organisationens start i början av 80-talet har Svenska Läkare mot Kärnvapen arbetat långsiktigt för politisk förändring utifrån vetenskap och fakta. Vi opinionsbildar och engagerar medlemmar, de som är grunden i vårt arbete och skapar vår trovärdighet. Av erfarenhet vet vi att påverkansarbete kan utgöra långsamma politiska processer, där det periodvis också går bakåt, men att det är då vi behövs som mest.

Under verksamhetsåret har vi sett hur Natomedlemskapet alltmer präglats utrikes- och försvarspolitik. Sveriges stöd till Natos kärnvapenpolicy visar sig i såväl omröstning i FN:s generalförsamling som i uteblivet observatörskap till statspartsmötet för FN:s kärnvapenkonvention. Svårigheten att nå ut i media är slående. Vi är dock stolta och tacksamma över det stöd som ni nästan 2500 medlemmar visar oss genom generösa gåvor och troget medlemskap, och vi har kunnat genomföra viktiga och utåtriktade aktiviteter under året.

Så arbetar vi

Svenska Läkare mot Kärnvapen arbetar för att påverka beslutsfattare att bedriva ett mer aktivt svenskt nedrustningsarbete, genom att bidra med underlag, analyser och rekommendationer. Vi granskar Sveriges agerande och politik kring kärnvapen och nedrustning och vi för en kontinuerlig dialog med beslutsfattare, partier, regeringskansliet, myndigheter och andra aktörer.

Vi arbetar på flera sätt för att sprida kunskap om kärnvapen, deras medicinska konsekvenser och nedrustning. Genom att höja kunskapsnivån och erbjuda möjligheter att engagera sig gör vi det möjligt för människor att ta ställning, fatta informerade beslut och påverka. Vi verkar för en faktabaserad debatt om kärnvapen som utgår ifrån de humanitära konsekvenserna. Det bidrar till att skapa en starkare opinion som ökar pressen på våra folvalda politiker att föra en ansvarsfull och aktiv nedrustningspolitik.

Vi måste också påminna om att förändring är möjlig, särskilt i dessa utmanande tider, för att människor ska känna ett personligt engagemang och optimism trots motstånd.

Genom att arbeta för att vara en inkluderande och långsiktigt hållbar organisation kan vi se till att föreningen förblir en stark röst. Med en stark rörelse mångfaldigar vi våra röster idag och ser till att de finns kvar imorgon. Genom organisering skapar vi en gemensam kraft att förändra.

Påverkan

Sedan organisationens start i början av 80-talet har Svenska Läkare mot Kärnvapen arbetat långsiktigt för politisk förändring utifrån vetenskap och fakta. Vi vet av erfarenhet att påverkansarbete kan utgöra långsamma politiska processer, där det periodvis också går bakåt. Tiderna nu kräver att vi är både tålmodiga och idoga, att vi med kontinuitet påminner om kärnvapens fasor och de framgångar vi genom historien har sett visar att det är möjligt!

Dialog med politiker

Vi för dialog med representanter för politiska partier för att bygga engagemang i kärnvapenfrågan. Arbetet med att stödja, uppmuntra och stärka politiker är en kontinuerlig del i vårt arbete där vi arbetar för långsiktiga resultat. Vi har även en pågående dialog med tjänstepersoner, inte minst på Utrikesdepartementets nedrustningsenhet (UD NIS), som vi träffar inför FN-möten, för uppföljning och för att bidra med underlag och kunskap.

Vi välkomnade under verksamhetsåret den nya utrikesministern Maria Malmer Stenergard brevlades och bad om ett möte men blev inte hörsamade för detta, och vi har ännu inte träffat henne. Däremot har vi träffat försvarsminister Pål Jonsons statssekreterare Peter Sandwall och presenterat vår förening, vårt arbete och med honom diskuterat Sveriges roll i Nato och arbete för nedrustning och avspänning. Vi såg också till att ICAN:s chef Melissa Parke träffade Stefan Löfven i New York under mötena för *Summit of the future*.

Vision och opinion

Vi arbetar för att Sverige under de kommande åren som nyttillträdd Natomedlem ska synas vad gäller nedrustning samt uttala kritik mot kärnvapens fortsatta existens och att Sverige inte ska ta del av Natos kärnvapenövningar eller vara redo att ta emot kärnvapen på svenskt territorium. På längre sikt är ett av våra mål att Sverige som Natoland ska bli en mer aktiv, modig och normskapande nedrustningsnation, samt att Sverige går med i FN:s kärnvapenförbud (TPNW).

I vårt arbete är vi aktiva med att skicka pressmeddelanden och debattartiklar till journalister och redaktioner såväl till lokala medier som till riksmidier. Det vi noterar är att det blir allt svårare att få artiklar publicerade, även i de tidningar vi tidigare oftast publicerades i. Vi tolkar svårigheten att få artiklar publicerade som en generell trend då vi hör samma från kollegor i andra organisationer och inte att det är riktat mot oss som organisation.

Året i korthet

- ▶ Vi var på plats och bevakade tredje statspartsmötet för FN:s konvention om förbud mot kärnvapen i New York.
- ▶ Vi har kritiserat den uppdaterade versionen av "Om krisen eller kriget kommer", där råd om en kärnvapenattack ingick. Råden menade vi var bristfälliga och förminskade kärnvapenhotet. Vi skrev debattartiklar om behovet av att förebygga kärnvapenkrig och kritiken uppmärksammades av bland andra TV4 Nyheterna.
- ▶ Tillsammans med Svenska Freds släppte vi en rapport om Kärnvapen och Norden – Dåtidsens lärdomar och framtidens beslut. Rapporten sammanställde de nordiska ländernas nedrustningshistoria med rekommendationer om vad de nordiska länderna kan göra för att driva på för kärnvapenedrustning.
- ▶ SVT Forum sände vårt seminarium "Är kärnvapenkrig oundvikligt?" som arrangerades i slutet av förra verksamhetsåret, tre gånger i sin ordinarie tablå.
- ▶ Tillsammans med Svenska Läkaresällskapet arrangerade vi ett välbesökt webinar om läkares roll mot kärnvapen. Under våren arrangerade vi ett medlemswebinar om sjukvårdens kapacitet efter en kärnvapenexplosion.

SLMK I DEBATTEN

19 11 24 19
Intervjuer Debattartiklar Omnämningen Pressmeddelanden

MEDLEMMARNAS ARBETE

522
ideella arbetsdagar

GÅVOR

1000

personer har skänkt generösa gåvor som hjälpt oss att driva kampen kärnvapen

Nato och Defence Cooperation Agreement – DCA

Det svenska tillträdet till Nato samt försvarssamarbetsavtalet DCA påverkar alltjämt vårt arbete. Svenska Läkare mot Kärnvapen tar inte ställning till vare sig svenskt Natomedlemskap eller för eller emot försvarssamarbetsavtalet som sådant. Vi har däremot inför de bådas förverkligande arbetat för att Natomedlemskapet ska hållas kärnvapenfritt och att de aktuella militärbaserna inom DCA ska förklaras kärnvapenfria samt att det i avtalet skulle klargöras att inga kärnvapen får inkluderas i samarbetet.

Under verksamhetsåret har vi stängt den namninsamling som vi startade under våren 2024 om ”inga kärnvapen på svenskt territorium”, vi har uppmärksammat våra krav på Sverige i Nato på sociala medier och i olika debattinlägg och insändare.

World Health Organisation

Marshallöarna, Samoa och Vanuatu lämnade under året in en resolution till Världshälsoorganisationen WHO om att förnya studien från 1980-talet om kärnvapnets effekter på folkhälsan för beslut i WHO:s högsta beslutande organ. Vi har haft kontakt med IPPNW om frågan för att vara uppdaterade och ha insikt i detta. Vi har även haft möte med Utrikesdepartementets nedrustningsenhet (UD NIS) vilka hade ansvar för frågan, istället för Socialdepartementet som har hand om WHO i övriga frågor. Vi skickade även ett pressmeddelande, som även publicerades på vår hemsida, om detta till svenska medier samt kontaktade UD NIS då vi hade hört att Sverige och andra länder fått påtryckningar om att rösta nej till resolutionen. Sverige avstod sedermera från att rösta på resolutionen.

Tredje statspartsmötet för FN:s kärnvapenförbud

I mars 2025 deltog Josefin Lind och Clara Gullman Levin från föreningens kansli på det tredje statspartsmötet för FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (TPNW) på FN i New York. Vi hade möte med LO inför statspartsmötet för att dela information och strategi. Dessvärre fanns inte Sverige representerat på mötet så vi hade varken förberedande möten eller möten på plats med Sverige. Däremot hade vi möte med svenska representationen i New York, norska ungdomspolitikern som var på plats, Islands ambassadör

↑ I New York före det tredje statspartsmötet samlades kampanjare från hela världen för gemensam planering inför konferensen och det viktiga arbete som skulle komma.

(med anledning av vårt projekt om Norden och kärnvapen, se separat avsnitt) och blev intervjuede av en brittisk civilsamhälleskollega, Timmon Wallis, som skrev en bok med titeln *Nuclear Disarmament – a scenario* om hur ett scenario skulle kunna se ut där kärnvapnen nedrustades. Vi deltog även på ICAN:s heldagsmöte för kampanjare, med föreläsningar, gruppdiskussioner och nätverkande med kollegor från hela världen. Vi följde diskussionerna under statspartsmötet, rapporterade hem via sociala medier, hemsida och i vår tidskrift.

Förberedande kommitté för Icke-spridningsavtalet

I april-maj 2025 genomfördes den tredje och sista förberedande kommittén för Icke-spridningsavtalet (NPT) i New York. På grund av indraget verksamhetsstöd, samt av klimatbesparande skäl, valde vi att inte åka. Inför mötet hade vi dock dialog med UD NIS där vi framförde våra rekommendationer, exempelvis om att stödja uttalanden om samt nämna kärnvapnets humanitära konsekvenser och att påminna om att det i år är 80 år sedan Hiroshima och Nagasaki. Vi tryckte även på att Sverige, som nybliven Natomedlem, måste kräva att kärnvapenstaterna fullföljer sina åtaganden om att nedrusta och att de bland annat bör utfästa tydliga negativa säkerhetsgarantier gentemot icke-kärnvapenstater samt utfärda en policy om no-first use, ett åtagande att inte använda kärnvapen först.

Folk och Försvars rikskonferens i Sälen

Generalsekreterare Josefin Lind deltog på Folk och Försvars rikskonferens 2025 i Sälen. Sedvanligt diskuterades svensk försvarsförmåga, utrikespolitiska utmaningar och inte minst Natomedlemskapet. Josefin frågade statsministern hur regeringen avser att minska risken för kärnvapenkrig samt Magdalena Andersson varför inte Socialdemokraterna driver frågan om att lagstifta mot kärnvapen på svenskt territorium, samt påminde om att vi hoppas på Socialdemokraternas stöd för återinförande av verksamhetsstödet till fredsorganisationer. Svaren var svävande och otydliga, förutom om verksamhetsstödet vilket var klart och tydligt stödjande till vår fördel.

↑ Rikskonferensen i Sälen är ett tillfälle där vi kan ställa frågor till makthavare och beslutsfattare. Här ställer Josefin Lind en fråga som både nås av mottagaren och även det fullsatta rummet och de som tittar online.

Alva Myrdal Center för kärnvapenedrustning

I juni 2025 deltog vi på Alva Myrdal Center för kärnvapenedrustnings årliga konferens vid Uppsala universitet, där vi arrangerade och deltog i samtal om allt ifrån den mänskliga faktorn och risken för kärnvapenanvändning till kärnvapen i rymden.

Katastrofmedicin

Både WHO och World Medical Association, WMA, har betonat att all sjukvårdspersonal skall undervisas i konsekvenserna av kärnvapenanvändning och att det är en skyldighet för läkare att arbeta för kärnvapnets avskaffande.

I Sverige har Socialstyrelsen ansvar för att denna undervisning genomförs. Socialstyrelsen har delegerat uppgiften att undervisa i katastrofmedicin till sjukvården i regionerna. Centra för forskning och kunskapsutveckling i katastrofmedicin har därmed etablerats vid de medicinska läroanstalterna.

Vid den fjärde nationella katastrofmedicinska konferensen som ägde rum i Göteborg höll styrelsemedlem Gunnar Westberg en presentation om kärnvapnets medicinska konsekvenser och en presentation om risken för massvält efter ett kärnvapenkrig mellan Indien och Pakistan.

Kärnvapen i yttre rymden

Detta verksamhetsår startade med ett seminarium om Sveriges första försvars- och säkerhetsstrategi i rymden där vi deltog som åhörare och blev än mer intresserade av Sveriges roll och det militariserade språket kring Eorange och yttre rymden. Vi bad därför om ett möte med UD NIS vilket skedde under tidig höst, där vi samtalande

vidare om Sveriges roll och möjligheter att påverka i en förstärkning av rymdsäkerhet och efterlevnaden av Rymdfördraget. Detta följdes upp med ett möte med SIPRI:s expert på kärnvapen och rymdfrågor Nivedita Raju. Verksamhetsårets fokus på rymden avslutades med ett seminarium om frågan på Alva Myrdal Center för kärnvapenedrustning i Uppsala.

Investeringar i kärnvapen

I många år har Svenska Läkare mot Kärnvapen haft dialoger med svenska storbanker om vikten av att inte investera i kärnvapen. På grund av det rådande säkerhetsläget blir dock allt fler banker och investerare pressade att frångå sina riktlinjer om ansvarsfulla och etiska investeringar. I Sverige har två banker, Danske Bank och SEB, som tidigare haft riktlinjer om förbud mot investeringar i kärnvapen nu ändrat dessa och öppnat upp för sådana investeringar.

Under hösten hade vi möte med Danske Bank som har som ambition att vara en ledande bank för hållbarhet och vi ifrågasatte hur det går ihop med investeringar i kärnvapen. I början av I juni skickade vi ut ett pressmeddelande där vi fördömde SEB för att de ändrat sina riktlinjer och tillåta investeringar i kärnvapen och menade att detta beslut var oansvarigt. Än så länge har vi inte sett att bankerna har investerat i kärnvapen, men vi kommer att fortsätta granska bankerna och hålla dem ansvariga för sina investeringar och beslut.

Vi har en pågående dialog med de statliga AP-fonderna 1, 2, 3, 4 och 7 om investeringar i företag med produkter med dubbla användningsområden, något som vi har olika åsikter om. Vi följer fondernas portföljer och noterar förändringar i investeringarna.

Opinion

Hiroshima 80 år

Med anledning av att det 2025 är 80 år sedan atombombningarna av Hiroshima och Nagasaki ville vi uppmärksamma detta mer än bara den årliga Hiroshimadagen. Vi har haft möten med SIPRI, Alva Myrdal Center för kärnvapenedrustning på Uppsala universitet, Svenska Röda Korset och Utrikespolitiska Institutet om att ordna en högtidlig minnesstund med inbjudningar till politiker, journalister och diplomater. Dessvärre var detta svårare än vi föreställt oss och detta blev inte av, intresset var alltför svalt och frågan uppfattades förvånansvärt nog som kontroversiell.

Den 6 augusti var det bara Socialdemokraterna av riksdagspartierna som uppmärksammade minnesdagen på sina sociala medier.

Vi skickade ut fem pressmeddelanden i samband med minnesdagarna av Hiroshima och Nagasaki och gjorde ett stort pådrag på sociala medier och i nyhetsbrev. Den 6 augusti intervjuades ordförande Vendela Englund Burnett i TV4 Nyhetsmorgon, ett 12 minuter långt inslag, på eftermiddagen deltog Vendela i Sveriges radio Studio Ett. Vice ordförande Benny Petersson ringde in till Ring P1 och flera medlemmar skickade in insändare och debattartiklar till olika lokaltidningar. På våra evenemang i Stockholm och Göteborg var deltagandet stort och i bland annat Växjö och Falun deltog medlemmar på olika evenemang. Årets anti-atombombsdiplom gick till diplomaten och politikern Pierre Schori.

Debatt om svenska, nordiska och europeiska kärnvapen

Under våren kom några röster att höjas för en europeisk kärnvapenallians, och även i Sverige började ett antal forskare och debattörer att förespråka att Sverige skulle återuppta sitt kärnvapenprogram från 1950-talet, eller åtminstone skapa en nordisk kärnvapenallians. Denna debatt ser vi som direkt kopplad till en osäker omvärld och en övertro på att kärnvapen skapar säkerhet, något vi ser som en plikt för oss att bemöta. Under våren skrev vi två debattartiklar där vi bemötte dessa röster, varav en tillsammans med våra nordiska kollegor, vi skrev insändare i lokaltidningar, tog fram svar på tal och insändarmallar till våra medlemmar, vi gjorde inlägg på sociala medier och skickade ut nyhetsbrev.

↑ Vendela Englund Burnett i TV4:s morgonsoffa och Svenska freds ordförande Kerstin Bergeå live från Hiroshima på Hiroshimadagen.

Rapport: Kärnvapen och Norden – Dåtidsens lärdomar och framtidens beslut

Tack vare ekonomiskt stöd från stiftelsen Global Challenges Foundation kunde Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen knyta oss samman i ett projekt om kärnvapen och Norden. Projektet syftade till att ta fram en rapport med en sammanställning av de nordiska ländernas nedrustningshistoria för att kunna blicka framåt och ge rekommendationer om vad de nordiska länderna, nu alla Natomedlemmar, kan göra för att driva på för kärnvapenedrustning. Vi intervjuade 26 forskare, diplomater och civilsamhällesaktörer från hela Norden, inklusive en resa till Helsingfors för möten på plats och möte med Islands ambassadör i New York. Rapporten *Kärnvapen och Norden – dåtidens lärdomar och framtidens beslut*, har spridits till riksdagsledamöter, myndigheter, UD, till civilsamhället i Norden och återfinns på vår hemsida.

Nobels fredspris till Nihon Hidankyo

När den norska nobelkommittén meddelade att 2024 års Nobels fredspris tilldelas den japanska organisationen Nihon Hidankyo gick vi genast ut och informerade journalister och media om organisationen, hur de arbetar och att vi kan prata om kärnvapenfrågan och

↑ Nihon Hidankyos ordförande Toshiyuki Mimaki, som överlevde atombombningen av Hiroshima 1945 i en presskonferens efter att organisationen utsetts till 2024 års Nobels fredspristagare.

varför det är viktigt att priset tilldelas dem. Generalsekreterare Josefin Lind intervjuades av TV4 både hos oss på vårt kansli samt via länk och även i SR P4 Jönköping. Josefin Lind intervjuades även i Tidningen Syre, ETC samt Vetlanda-Posten med anledning av fredspriset. Vid prisutdelningen i Oslo i december var ordförande Vendela Englund Burnett och generalsekreterare Josefin Lind på plats och gick med i fackeltåget som hedrade nobelpristagarna samt på ett möte hos Den norske lægeförening ordnat av Norske Leger mot Atomvåpen.

Om kriget eller krisen kommer

Hösten 2024 släppte Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, sin uppdaterade rapport *Om krisen eller kriget kommer*. I den nämndes Sveriges beredskap inför en kärnvapenattack. Råden berättar inte hela sanningen utan snarare förleder allmänheten att tro att det inte är så farligt med kärnvapen. Eftersom beredskap för en kärnvapenattack är omöjlig och därför onödig skrev vi både lokala debattartiklar och vår ordförande Vendela Englund Burnett skrev en debattartikel till Läkartidningen om nödvändigheten i att förebygga kärnvapenkriget. Vår kritik plockades sedan upp av TV4 Nyheterna. Andra organisationer har plockat upp vår kritik och har hänvisat till oss i texter. Totalt fick våra medlemmar åtta debattartiklar/insändare publicerade i både DN och i lokaltidningar i samband med detta. Vi delade flera inlägg på sociala medier.

Rapporter från föreningar och grupper

Vetenskapliga rådet

Vetenskapliga rådet har under verksamhetsåret bestått av sju ledamöter inom olika vetenskapsområden. Under verksamhetsåret har rådets medlemmar hållit två möten och haft kontinuerliga kontakter via e-post i frågor rörande kärnvapenutveckling. Fokus har legat på: icke-spridning, minskad utplacering av kärnvapen, nedrustningsavtal, vapenutveckling och sårbarhet.

Stockholm

Meit Krakau har under året samlat material från Stockholmsföreningen från 1983 till 2023. Den 2 juli 2025 överlämnades materialet till ARAB, Arbetarrörelsens arkiv i Flemingsberg.

Stockholmsgruppen träffades hösten 2024 och diskuterade hur vi skulle kunna bidra i arbetet mot kärnvapen.

I november hade Meit och Leonore Wide ett möte med representanter för föreningen Soka Gakkai (SSGI) då vi diskuterade fortsatt samarbete, främst kring den utställning man nu kan se i Stockholm.

Göteborg

Medlemmar i Göteborg arrangerade på Hiroshimadagen en samling vid Vasakyrkan. Jazzmusiker för fred spelade och Matilda Magnusson sjöng. Professor Ulf Bjereld talade om Aldrig mera kärnvapenkrig. Gunnar Westberg ledde mötet, som avslutades med klockringning.

Gunnar höll under året en föreläsning för äldre läkare vid en sammankomst arrangerad av Svenska Freds och Skiljedomsföreningen. David Victorin skrev en debattartikel i den tryckta upplagan av GP på Hiroshimadagen.

Skåne

För att nå ut med budskapet att det var 80 år sedan atombomberna föll över Japan skickade Christina Vigre Lundius ett mejl till ärkebiskopen med en uppmaning om att så många församlingar och kyrkor som möjligt skulle uppmärksamma minnet av Hiroshima kring den 6:e augusti. Många biskopar i sina stift plus ärkebiskopen i Svenska Kyrkan har fört budskapet "aldrig mer" vidare.

Organisation

Stärka medlemsorganisationen

Organisationen står inför framtida utmaningar. De mest framträdande är det indragna statliga verksamhetsstödet kombinerat med en otillräcklig återväxt av såväl passiva som aktiva medlemmar. Oron gäller såväl finansiering av verksamheten på sikt och föreningens överlevnad i förlängningen, men även svårigheter med styrning och aktiviteter då de aktiva medlemmarna blir allt färre.

Vi har ett viktigt långsiktigt arbete framför oss att bygga en modern medlemsorganisation där vi når ut till och engagerar nya. Vi ser att det som ger bäst resultat är när medlemmarna själva rekryterar nya medlemmar.

Under verksamhetsåret har gåvointäkterna ökat tydligt genom att vi i ett extra medlemsbrev i maj kommunicerat att vi blivit av med det statliga stödet. Vi styrs och kontrolleras genom våra 90-konton av Svensk Insamlingskontroll och Giva Sverige.

Sammanlagt har medlemmar under verksamhetsåret lagt över 500 arbetsdagar på föreningen. Dessa dagar är fördelade på 35 personer.

Medlemmar

Svenska Läkare mot Kärnvapen välkomnar läkare och medicinstuderande samt lärare vid medicinsk fakultet som medlemmar. Medlemmar i de nedlagda yrkesföreningarna Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen, FIMK, Sjuksköterskor, Sjukgymnaster och biomedicinska Analytiker mot Kärnvapen, SSAMK, samt Svenska Tandläkare mot Kärnvapen, STMK, erbjuds att bli associerade medlemmar i Svenska Läkare mot Kärnvapen.

Läkare: 1 951 betalande medlemmar
Studenter: 26
FIMK: ca 145
STMK: ca 85
SSAMK: ca 25

Nyhetsbrev

Cirka en gång i månaden skickar vi ut nyhetsbrev med drygt 890 mottagare, varav majoriteten är medlemmar. Under verksamhetsåret har vi skickat ut 20 nyhetsbrev både med information och inbjudningar till specifika evenemang och uppmärksammande av händelser.

Tidskriften Läkare mot Kärnvapen

Vi har under verksamhetsåret givit ut fyra nummer av vår medlemstidning Läkare mot Kärnvapen. Upplagan är ca 3 000 exemplar som distribueras till medlemmar i Sverige och Danmark samt politiker, medicinska bibliotek, journalister och prenumeranter.

Styrelsen under det gångna verksamhetsåret 2024-2025

Vid årsmötet i november 2024 omvaldes Vendela Englund Burnett till ordförande och Benny Petersson omvaldes till vice ordförande. Till ordinarie ledamöter valdes Nils Rodhe, Meit Krakau, Gunnar Westberg, David Victorin, Åsa Lindström, Lena Sohlberg och Andreas Vilhelmsson. Suppleanter Gösta Alfvén, Karin Svensson, Erland Richardsson, Filip Molinder och Tommy Lundsäter. Styrelsen består av nio ordinarie medlemmar, fyra suppleanter samt en adjungerad styrelseledamot. Föreningsrevisorn Kristina Olofsson fyller även funktionen som mottagare av meddelanden från visseblåsare. Till valberedning valdes Jan Larsson (sammankallande), Leonore Wide, Christina Vigre Lundius och Andreas Tolf.

International Physicians for the Prevention of Nuclear War – IPPNW

IPPNW har aktiva föreningar i ett 40-tal länder. Vi har deltagit på flera digitala och fysiska möten och har även ökat dialogen mellan våra nordiska föreningar.

International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, ICAN

Svenska Läkare mot Kärnvapen sitter i ICAN:s globala styrgrupp (ICAN International Steering Group - ISG) sedan 2012.

Sveriges Läkarförbund

Svenska Läkare mot Kärnvapen är medlemmar i Sveriges Läkarförbund och finns med som fristående nätverk på deras hemsida.

Svenska Läkaresällskapet

Svenska Läkare mot Kärnvapen är associerad medlem i Svenska Läkaresällskapet. Erland Richardsson är vår representant där. Vi har under året arrangerat ett webinarium tillsammans.

Läs hela verksamhetsberättelsen på slmk.org!

Danske Læger mod Kernevåben

Formandsberetning 2025

Det er nu 40 år siden, at IPPNW modtog Nobels fredspris for indsatsen med at oplyse om konsekvenserne af brug af kernevåben. På det tidspunkt var der mere end 60000 atomvåben mod de ca 12000, som findes i arsenalerne nu – stadig mere end rigeligt til at lægge jorden øde. Hvor verden dengang kunne virke mere stabil, med to blokke stående over for hinanden, er situationen nu mere broget; flere lande har anskaffet sig atomvåben, og risikoen for at de kan blive brugt anses for større, end den var, da den kolde krig var mest intens. Putin har således som den eneste i nyere tid truet med at bruge atomvåben, hvis Ruslands eksistens bliver truet eller fremmede stater intervenserer i Ukraine-krigen. I modsætning til tidligere er våbnene nu i langt højere grad integreret i de militære styrker med henblik på brug på en slagmark, der investeres voldsomt i moderniseringer af arsenalet, og kunstig intelligens inddrages i kontrol og beslutningsprocessen for anvendelsen.

Som atommagternes krigssimuleringer har vist, vil detonation af blot et enkelt atomvåben med overvejende sandsynlighed udløse en stor skalakrig, der vil få katastrofale konsekvenser for menneskene, samfundene og miljøet. Doktrinen om gensidig sikker ødelæggelse indebærer, at bevidstheden om dette vil afholde alle fra at ty til anvendelse af kernevåben. At dette kan garanteres ud i al fremtid, tror vi simpelthen ikke på! Som nogen har sagt: vores sikkerhed ligger ikke i deres eksistens, men i deres afskaffelse! Indsatsen for at få afskaffet disse masseødelæggelsesvåben er derfor uændret relevant, men er ikke blevet lettere i det aktuelle tilspidsede internationale klima, hvor ydermere næsten alle de traktater, der trods alt begrænsede oprustningen, nu er bortfaldet.

Fokus for IPPNW er derfor stadig at oplyse om de medicinske og humanitære konsekvenser af brug af kernevåben, herunder at behandling ikke er en mulighed. Forebyggelse, dvs afskaffelse, er den eneste vej frem. Atomvåben er i en kategori for sig og har ikke nogen plads i forhold til at kunne forsvare et land.

TPNW, FN's traktat, der forbyder atomvåben, er nu ratificeret af 74 lande. Den repræsen-

terer efter vores og mange andres mening den bedste mulighed, der for tiden eksisterer for at komme videre med atomnedrustningen.

Herhjemme har DLmK i årets løb fortsat forsøgt at komme i dialog med politikerne, især med henblik på at argumentere mod Danmarks afvisende holdning til forbudstraktaten. Udbyttet af vores tilnærmelser har været sparsomt, ligesom det stadig er særdeles vanskeligt at få medierne til at beskæftige sig med det, der ligger os på sinde. Vores forsøg på at få optaget indlæg i dagspressen afvises stort set altid. Men vi har dog holdt oplæg ved et Hiroshimadagsarrangement.

Vi har deltaget i et europæisk IPPNW-møde i Schweiz, hvor organisationen har oprettet et kontor, Geneve Liason Office. Desuden har vi -via zoom- deltaget i IPPNW's verdenskongres, der her 80 år efter atombombningen blev afholdt i Nagasaki. Senest er vi gået ind i et samarbejde med de andre nordiske IPPNW- afdelinger om i fællesskab og på skift at kontakte de nordiske regeringer, inklusive den islandske og grønlandske.

Vores samarbejde med forskellige danske fredsorganisationer igennem netværket Forbyd Atomvåben-ICAN i Danmark er fortsat på regelmæssig basis, fortrinsvis via zoom-møder. Fokus er her blandt andet Danmarks nye baseaftale med USA, hvor der er blevet stillet spørgsmålstegn ved ,om vores forbud mod udstationering af atomvåben på dansk jord i fredstid kan opretholdes i en eventuel fremtidig tilspidsede situation.

DLmK's medlemstal er stagnerende og der er kun få aktive. Vi mangler unge kræfter – men det er der ikke noget nyt i. Vi må håbe, at tiderne vender og flere vågner op til dåd.

*Klaus Arnung, formand for
Danske Læger mod Kernevåben*

www.danskelaegermodkernevaaben.dk

KRÖNIKA

Oroande med ökade militära utgifter och upprustning

Emma Bjertén från Reaching Critical Will sammanfattar senaste tidens utveckling i Första utskottet av FN:s generalförsamling.

Mycket fokus har de senaste åren, inte så oväntat, legat på Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och Israels folkmord på Palestinier och andra militära aktioner i mellanöstern. Dessa konflikter har varit centrala i Första utskottet och bidragit till ökade spänningar som haft stor påverkan inte minst för kärnvapennedrustning. Generaliserande kan man säga att europeiska länder främst fokuserat på Rysslands invasion av Ukraina och länder i Mellanöstern på kriget i Gaza, men i år tyckte jag man märkte av en ökad press på Israel och fler länder tog upp den humanitära katastrofen i Gaza.

Den senaste tidens ökade militära utgifter har såklart oroat länder och ledde bland annat till att generalförsamlingen tidigare gav FN:s Generalsekreterare i uppgift att ta fram en rapport om hur de ökade militära utgifterna påverkar implementering av de globala målen för hållbar utveckling, som ska vara uppfyllda om fem år. Denna rapport som publicerades i september, precis innan Första utskottet, problematiserar den väg många länder valt att gå med en ökad militarisering, och hur det underminerar hållbarhetsmålen.

En annan fråga som fick mycket uppmärksamhet i årets första utskott var frågan om personminor. Idag är till exempel 166 länder anslutna till Ottawafördraget som förbjuder ägande, tillverkning, användning och export av personminor. Fördraget har verkligen bidragit med att stigmatisera dessa vapen och har verkat som ett ramverk för minröjning men även upprättelse för

överlevare. Men nyligen inledde Estland, Finland, Lettland, Litauen och Polen processer för att lämna konventionen med hänvisning till rådande säkerhetsläget. Detta är ett mycket kontroversiellt och förödande beslut som fick mycket uppmärksamhet och kommentarer. Utöver dessa länder har även Ukraina sagt att de ska "upphäva" sina skyldigheter under minförbudet vilket inte är för-

” farligt prejudikat om länder tillåts pausa humanitära skyldigheter i krigstid

enligt med fördraget, International Campaign to Ban Landmines (ICBL) och andra har varnat för att detta kan skapa ett mycket farligt prejudikat om länder tillåts pausa humanitära skyldigheter i krigstid när de behövs som mest. Så även om frågan handlar om personminor så berör den en bredare fråga om hur länder ser på fördrag och skyldigheter.

Det var absolut en hårdare framtoning som USA signalerade med mindre intresse för kompromisser eller samarbete. Bland annat tog landet avstånd från flera resolutioner med förklaringen att de innehöll referenser till de globala målen för hållbar utveckling eller genus och den diskussion vi sett inom det amerikanska affärslivet om att ta avstånd från språk om inkludering, tog sig även in i första utskottet.

Vi hade även en ny intressant resolution i år om möjliga risker av att integrera artificiell intelligens i kärnvapensystem, som lades fram av Mexiko. Resolutionen antogs men flera kärnvapenstater röstade emot och 44 stater avstod från att rösta, däribland flera Natoländer och Sverige. ■

Läs mer på slmk.org!

↑ Emma Bjertén arbetar som programansvarig på nedrustningsprogrammet Reaching Critical Will (RCW) som är en ledande aktör för nedrustning i civilsamhället och följer nedrustningsmöten och förhandlingar. Emma är baserad i New York och har under hösten deltagit på Första utskottet av FN:s generalförsamling.

STÖD OSS GENOM ATT SKÄNKA AKTIER ELLER AKTIEUTDELNING

Som privatperson eller ägare av fåmansbolag kan du stödja Svenska Läkare mot Kärnvapen genom att skänka aktier eller aktieutdelning. Vi säljer värdepappren och du slipper betala kapitalskatt. Genom att skänka din aktieutdelning undviker du utdelningsskatt och ökar gåvans värde med 43%. En tusenlapp som annars ger 700 kr efter skatt blir 1 000 kr för oss.

Om du vill skänka en stor gåva från ditt egna bolag blir effekten ännu större. En utdelning på en halv miljon skulle ha gett dig 350 000 kr efter skatt, men blir 500 000 kr för Svenska Läkare mot Kärnvapen.

Utdelningen måste överföras direkt från bolaget till Svenska Läkare mot Kärnvapen efter bolagsstämman – innan du som aktieägare tar emot den. Du kan skänka hela eller delar av utdelningen, utan övre gräns, men beslutet måste tas före bolagsstämman.

Ladda ner en blankett på vår hemsida!
www.slmk.org/stod-oss/aktieutdelning

SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN

Avsändare:
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norrullsgatan 45
113 45 Stockholm
Sweden

Ge bort en fredlig julgåva!

Ge en julgåva till någon du tycker om och bidra samtidigt till en kärnvapenfri värld! Du får ett fint gävokort att lägga under granen.

Beställ genom att scanna QR-koden med din mobilkamera eller gå in på slmk.org/stod-oss/julgava. I formuläret fyller du i hur mycket du vill ge och vilket kort du vill ha.

God Jul önskar vi på
Svenska Läkare mot Kärnvapen!

